

**TRƯỜNG THCS LONG BIÊN
TỔ XÃ HỘI**

**NỘI DUNG ÔN TẬP KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I
NĂM HỌC 2021 - 2022
MÔN NGỮ VĂN – KHỐI 7**

I. NỘI DUNG KIẾN THỨC CẦN ÔN TẬP

1. Phạm vi ôn tập

a. Văn bản.

- *Cảnh khuya* – Hồ Chí Minh
- *Rằm tháng giêng* – Hồ Chí Minh
- *Tiếng gà trưa* – Xuân Quỳnh
- *Một thứ quà của lúa non: Cốm* – Thạch Lam
- *Mùa xuân của tôi* – Vũ Bằng

* Yêu cầu:

- + Học thuộc tác phẩm thơ.
- + Nắm vững kiến thức cơ bản về tác giả, tác phẩm.
- + Cảm thụ các chi tiết, hình ảnh đặc sắc.

b. Tiếng Việt.

- Từ láy, từ ghép
- Đại từ, quan hệ từ
- Từ trái nghĩa, từ đồng âm, từ đồng nghĩa
- Thành ngữ
- Điệp ngữ

* Yêu cầu:

- + Thuộc lí thuyết
- + Vận dụng làm các dạng bài tập: nhận diện, phân tích tác dụng, đặt câu, viết đoạn.

c. Tập làm văn.

- Văn biểu cảm về sự vật, con người.
- Văn biểu cảm về một tác phẩm văn học.

* Yêu cầu:

- + Biết cách lập dàn ý.
- + Biết kết hợp các phương thức biểu đạt như tự sự và miêu tả để bài viết thêm cụ thể và sinh động.
- + Cảm xúc chân thành, trong sáng.

2. Một số câu hỏi trọng tâm

Câu hỏi định hướng nội dung lí thuyết cần ôn tập

- Câu hỏi về tác giả, tác phẩm (hoàn cảnh sáng tác, xuất xứ, thể loại, phương thức biểu đạt, đề tài, ...)
- Nhận diện từ loại
- Nhận diện biện pháp nghệ thuật và tác dụng của biện pháp đó với câu thơ, câu văn.

Câu hỏi vận dụng, nâng cao, mở rộng:

- Học sinh biết vận dụng kiến thức để viết bài văn biểu cảm về sự vật, con người.

- Phát biểu cảm nghĩ về một tác phẩm văn học.
- Viết đoạn văn liên hệ suy nghĩ, cảm nhận từ một vấn đề được nêu ra trong văn bản đã học.

II. MỘT SỐ BÀI TẬP MINH HOẠ

Bài tập 1: Cho câu thơ: “*Tiếng suối trong như tiếng hát xa*”

(*Cảnh khuya* – Hồ Chí Minh)

- Chép nối tiếp các câu thơ còn lại để hoàn chỉnh bài thơ?
- Chỉ ra và nêu tác dụng của một biện pháp tu từ được sử dụng trong văn bản?
- Hai câu thơ cuối bài đã biểu hiện tâm trạng gì của tác giả?
- Theo em, có thể thay từ “*nổi*” bằng từ “*chuyện*” trong câu thơ cuối được không? Vì sao?
- Hình ảnh Bác “*chưa ngủ*” cũng xuất hiện trong một bài thơ khác trong chương trình Ngữ văn 6. Em hãy cho biết đó là bài thơ nào? Của ai?

Bài tập 2:

- Chép chính xác phần phiên âm bài thơ “*Nguyên tiêu*”?
- Nêu tên tác giả và trình bày hoàn cảnh ra đời của bài thơ em vừa chép.
- Nhận xét về hình ảnh không gian và cách miêu tả không gian trong bài thơ?
- Nét cổ điển và hiện đại trong thơ Bác được thể hiện như nào trong văn bản em vừa chép?

Bài tập 3: Cho câu thơ: “*Trên đường hành quân xa*”

- Hãy chép nối tiếp 6 câu thơ tiếp để hoàn chỉnh đoạn thơ?
- Đoạn thơ em vừa chép nằm trong văn bản nào? Tác giả là ai?
- Nêu hoàn cảnh sáng tác và xuất xứ của bài thơ chứa đoạn thơ em vừa chép?
- Chỉ ra và nêu tác dụng của một biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong đoạn thơ trên?
- Theo em, tại sao âm thanh tiếng gà trưa lại có sức lay động đến tâm tư người chiến sĩ?

Bài tập 4: Cho đoạn văn sau:

“*Con gió mùa hạ lướt qua vừng sen trên hồ, nhuần thấm cái hương thơm của lá, như báo trước mùa về của một thức quà thanh nhã và tinh khiết. Các bạn có ngửi thấy, khi đi qua những cánh đồng xanh, mà hạt thóc nếp đầu tiên làm trĩu thân lúa còn tươi, ngửi thấy cái mùi thơm mát của bông lúa non không?”*

- Đoạn văn trên trích từ văn bản nào? Tác giả là ai? Trình bày xuất xứ và thể loại của văn bản em vừa tìm được?
- Tìm một từ đồng nghĩa, trái nghĩa với từ “*thanh nhã*” có trong đoạn trích trên?
- Bằng ngòi bút tinh tế nhạy cảm và tấm lòng trân trọng, tác giả đã gửi đến người đọc thông điệp gì?

Bài tập 5: Cho đoạn văn sau:

“*Mùa xuân của tôi – mùa xuân Bắc Việt, mùa xuân của Hà Nội – là mùa xuân có mưa riêu riêu, gió lành lạnh, có tiếng nhạn kêu trong đêm xanh, có tiếng*

trông chèo vọng lại từ những thôn xóm xa xa, có câu hát huê tình của cô gái đẹp như thơ mộng ....”

(Mùa xuân của tôi – Vũ Bằng)

- a. Cho biết tác giả của văn bản chứa đoạn văn trên? Xác định thể loại của văn bản?
- b. Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn văn trên? Câu văn nào trong đoạn trích thể hiện rõ nhất tình cảm yêu mến của tác giả đối với mùa xuân Hà Nội?
- c. Chỉ ra các từ láy có trong đoạn văn trên? Đặt câu với một từ láy em vừa tìm được?

Bài tập 6:

Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp nghệ thuật điệp ngữ được sử dụng trong các ngữ liệu sau:

a.

Cảnh khuya như vẽ người chưa ngủ,
Chưa ngủ vì lo nỗi nước nhà.

(Cảnh khuya – Hồ Chí Minh)

b.

Cháu chiến đấu hôm nay
Vì lòng yêu Tổ quốc
Vì xóm làng thân thuộc
Bà ơi, cũng vì bà
Vì tiếng gà cục tác
Ổ trứng hồng tuổi thơ

(Tiếng gà trưa – Xuân Quỳnh)

c. *...Đẹp quá đi, mùa xuân ơi – mùa xuân của Hà Nội thân yêu, của Bắc Việt thương mến ...*

(Mùa xuân của tôi – Vũ Bằng)

Bài tập 7:

a. Tìm một cặp từ đồng nghĩa, một cặp từ trái nghĩa trong đoạn trích dưới đây? Đặt câu với các từ em vừa tìm được?

“ ...Những cuộc tình duyên giữa bạn bè, đến lúc rẽ chia, cũng rẽ chia dưới màu hoa phượng; dù hữu tâm, dù vô tình, người nào cũng có sắc hoa phượng nằm ở trong hồn. Phượng xui ta nhớ cái gì đâu. Nhớ người sắp xa còn đứng trước mặt ... Nhớ một trưa hè gà gáy khan ... Nhớ một thành xưa son uể oải ...

... Thôi học trò đã về hết, hoa phượng ở lại một mình. Phượng đứng cánh gác nhà trường, sân trường. Hè đang thịnh, mọi nơi đều buồn bã, trường ngủ, cây cối cũng ngủ. Chỉ có hoa phượng thức để làm vui cho cảnh trường. Hoa phượng thức nhưng thỉnh thoảng cũng mệt nhọc, muốn lim dim ...”

(Ngữ văn 7, tập 1, trang 87)

b. Thêm các yếu tố để tạo thành ngữ hoàn chỉnh? Đặt câu với một trong các thành ngữ em vừa tìm được?

- Bầy nổi ...

- Lên thác ...
- Gấp lửa bỏ ...
- Ăn cháo ...
- Năm hết ...
- Nước đổ...
- Ngày lành ....
- No cơm ....
- Đem con...

Bài tập 8: Lập dàn ý cho các đề bài sau:

Đề 1. Cảm nghĩ về một người thầy/ cô mà em yêu mến.

Đề 2. Cảm nghĩ về bài thơ “Cảnh khuya”.

Đề 3: Cảm nghĩ về một tác phẩm văn học mà em yêu thích.

Bài tập 9: Bài tập vận dụng kiến thức để giải quyết vấn đề thực tiễn:

a. Từ hai bài thơ “*Cảnh khuya*”, “*Rằm tháng giêng*” – Hồ Chí Minh và hiểu biết xã hội, em hãy viết một đoạn văn khoảng 7 – 8 câu nêu suy nghĩ về việc thế hệ trẻ ngày nay cần làm gì để phát huy tinh thần yêu nước.

b. Từ bài thơ “*Tiếng gà trưa*” – Xuân Quỳnh, em hãy viết một đoạn văn khoảng 7- 8 câu nêu cảm nghĩ về một kỉ niệm tuổi thơ êm đềm của chính mình.

c. Văn bản “*Một thứ quà của lúa non: Cốm*” – Thạch Lam đã làm nổi bật một thứ sản vật giản dị mà đặc sắc. Là một học sinh, em sẽ làm gì để gìn giữ và phát huy những nét đẹp văn hóa dân tộc đó?

Long Biên ngày 30 tháng 11 năm 2021

NGƯỜI RA ĐỀ CƯƠNG

TỔ TRƯỞNG CM

**KT. HIỆU TRƯỞNG
PHÓ HIỆU TRƯỞNG**

(đã kí)

(đã kí)

(đã kí)

Trần Thị Giang

Nguyễn Thị Bích Thuận

Cao Thị Phương Anh

